

Udfordringer, Naturpositiv Økonomi og det Danske Partnerskab for Biodiversitet

Dansk Bioøkonomisk Konference, 4-5. oktober 2023

Marianne Zandersen, Seniorforsker,
Aarhus Universitet, Institut for Miljøvidenskab
mz@envs.au.dk

Dansk partnerskab for natur og biodiversitet

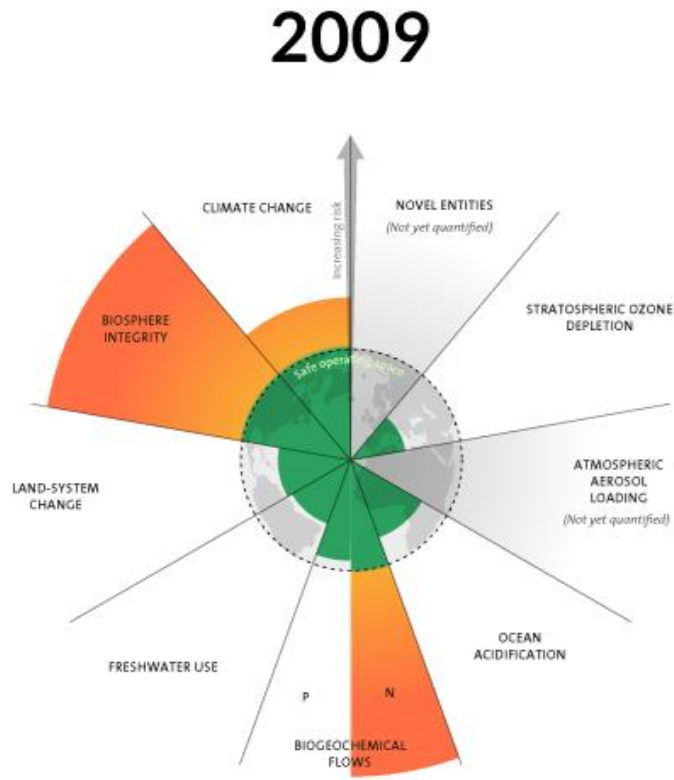
Formål:

Styrke effekten af danske virksomheders og den finansielle sektors **frivillige indsatser og investeringer** for at beskytte **natur, biodiversitet og økosystemer**, både i **Danmark** og i **resten af verden** i forbindelse med produktion og import

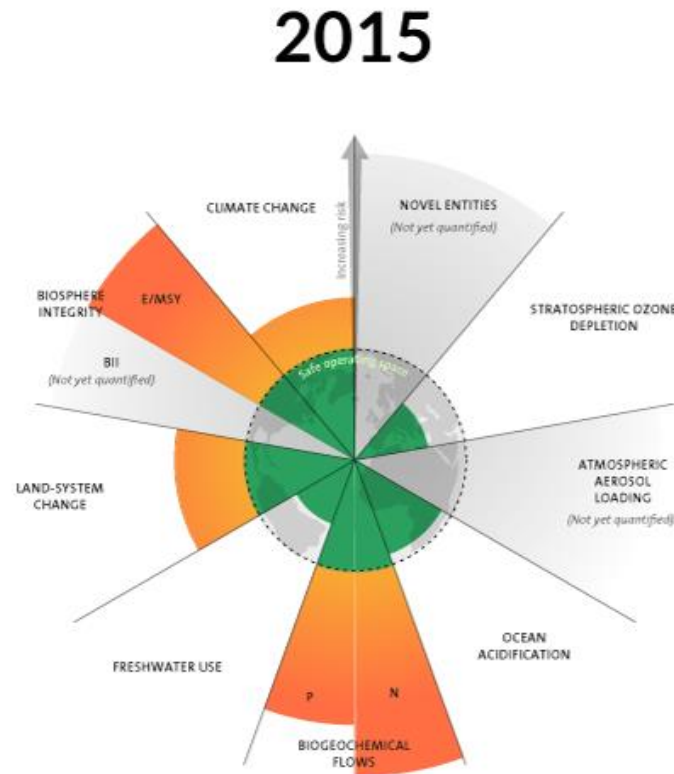
Udfordringen

”Menneskeheden fører en krig mod naturen. Det er selvmorderisk. At slutte fred med naturen er den afgørende opgave i det 21. århundrede. Det skal være den højeste prioritet for alle, overalt.” FN
Generalsekretær Antonio Guterres, December, 2020

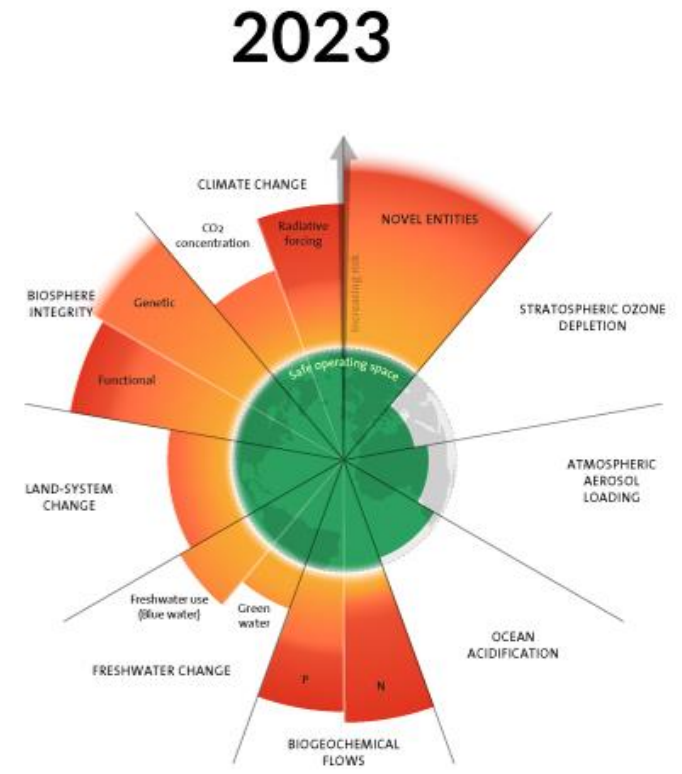
Planetare grænseoverskridelser

3 boundaries crossed

4 boundaries crossed

6 boundaries crossed

Økonomiske effekter af presset på naturens kapital

Nedbrydning af marine- og landbaserede økosystemer:

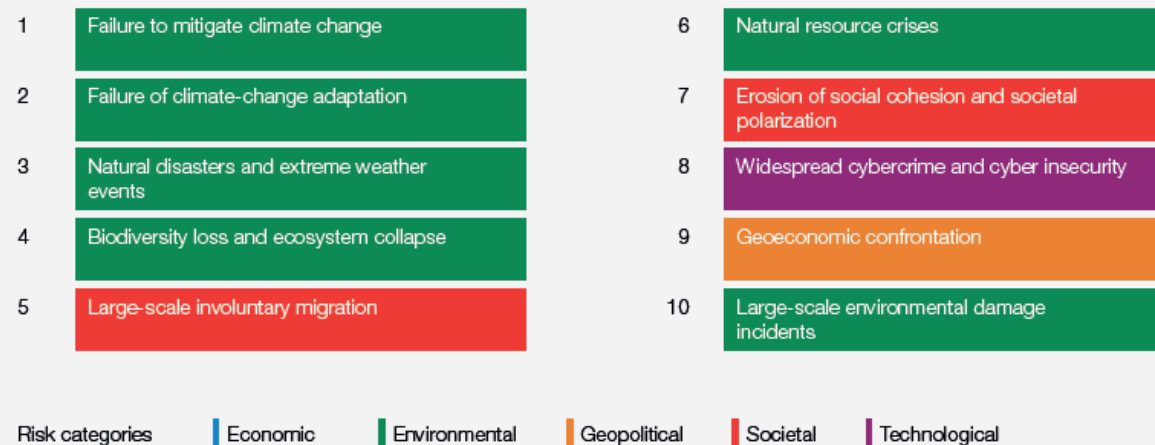
- underminerer velfærden for 3.2 milliarder mennesker
- koster omkring 10% af årlige globale bruttoproduktion (10%= 8470.5 trillion USD, 2020) (FAO)

Mere end halvdelen af global bruttoproduktion er delvist eller fuldkomment afhængig af naturens tjenester og goder.

Tab af biodiversitet og kollaps af økosystemer er blandt top 5 risici for den globale økonomi (World Economic Forum, 2023)

FIGURE 2.1

Global risks ranked by severity over the long term (10 years)

Source

World Economic Forum Global Risks Perception Survey 2022-2023.

Presset på naturens kapital er kompleks

Direkte økonomiske drivkræfter

Arealanvendelse

Anvendelse af havressourcen

Direkte udnyttelse af naturen

Klimaændringer

Forurening (land, vand, luft)

Invasive arter

Indirekte økonomiske drivkræfter

Befolkningsvækst

Forbrugsmønstre

Aktiviteter som understøtter de direkte økonomiske drivkræfter

Nature Positive Initiative (NPI)

September 2023: 27 af verdens største naturbeskyttelsesorganisationer, institutter, erhvervs- og finanskoalitioner er gået sammen om at lancere initiativet 'Nature positive Initiative'

Globalt naturpositivt mål for naturen:

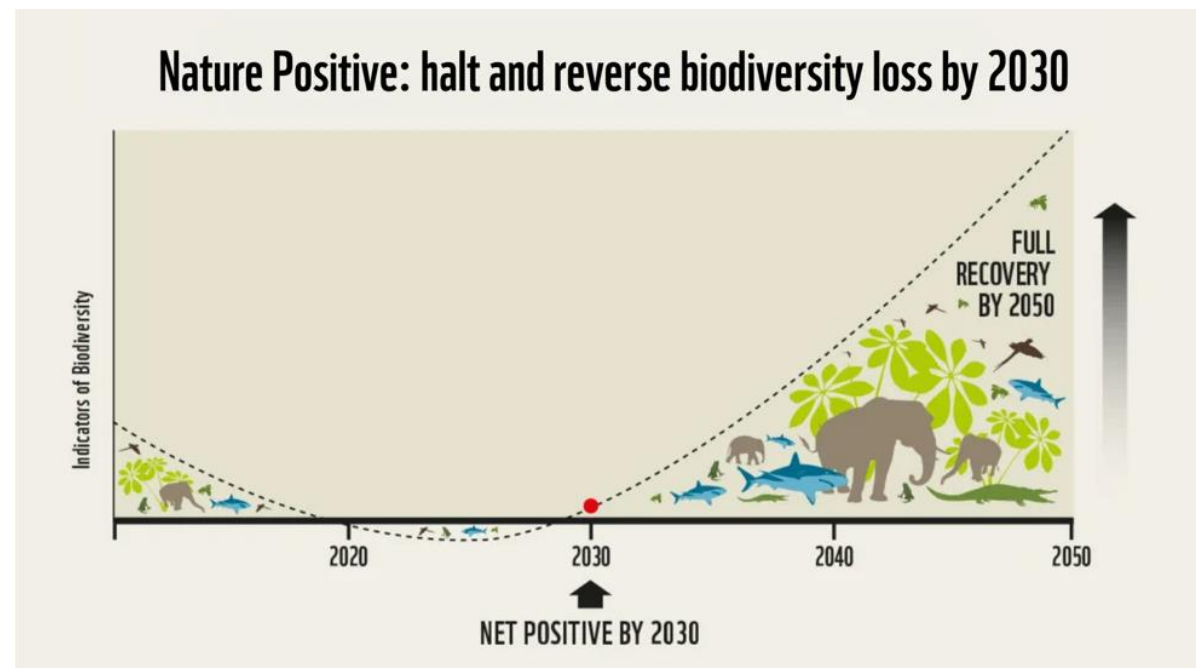
Fra 2020: Nul netto tab af natur

2030: netto positiv gevinst af natur

2050: fuld genopretning

Formål at skabe enighed om *definitionen, integriteten og brugen* af udtrykket "naturpositiv" og støtte en bredere, langsigtet indsats for at levere naturpositive resultater

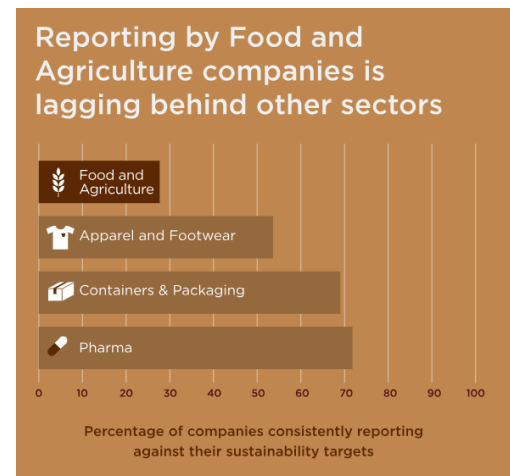
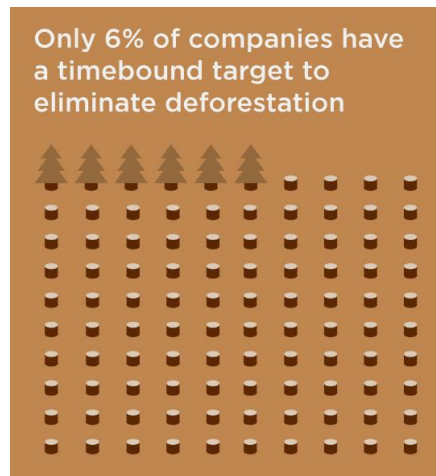
Udvikle værktøjer og vejledning, der er nødvendig for, at alle kan bidrage

Behovet er stort

Blandt 400 globale virksomheder har blot 5% evalueret **påvirkningerne** af deres aktiviteter på natur og biodiversitet

...og mindre end 1% forstod deres **afhængighed** af natur og økosystemtjenester (World Benchmarking Alliance)

Amazonas - Eksempel på potentielt økosystemkollaps

Multiple presfaktorer :

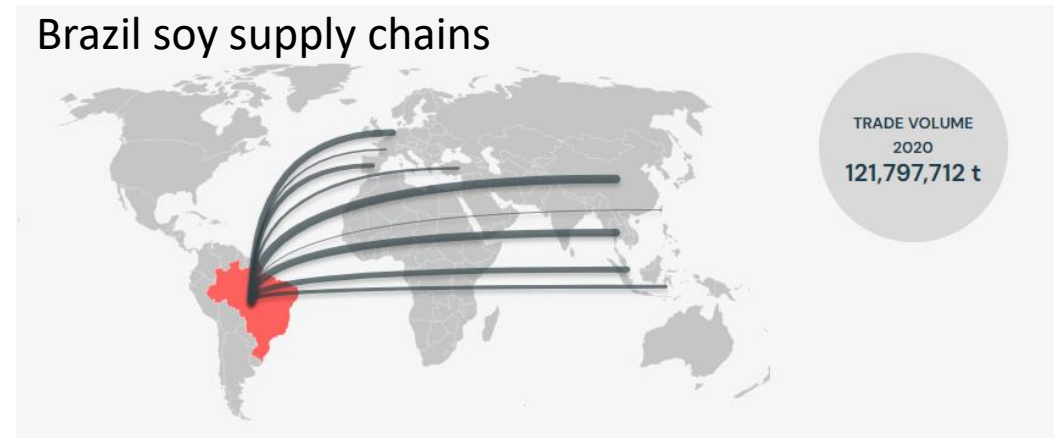
- skovrydning, klimaforandringer og udbredt brug af ild

Risiko:

- ved 20-25% skovrydning kan Amazonas nå et tipping point og blive til savanne
- Stor påvirkning af nedbørsmønster => påvirkning af resterende skov og landbrug i Syd Amerika og globalt klima

Naturpositiv handling:

- reducer skovrydning til under 20%
- Reducer drivkræfter bag skovrydning

Eksempel på jordens frugtbarhed versus energiudnyttelse

Dexter indeks:

- Forholdet mellem indhold af ler og indhold af kulstof i jord
- Index >10: kritisk for opretholdelse af god jordstruktur

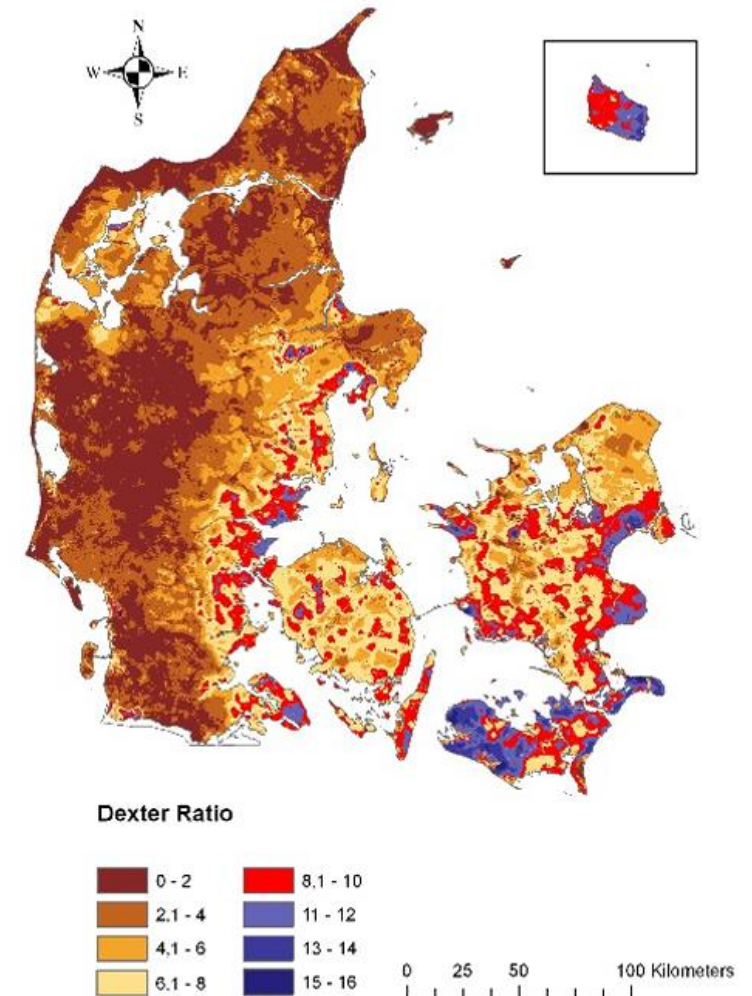
Risiko:

- Brug af halm og andre restafgrøder til fx energi fjerne kulstof fra Jorden
- Kompakt, svær at bearbejde, især under våde forhold, slemmer til, tørrer i hårde knolde

Naturpositiv handling:

- Nedmuld halm/planterester efter høst
- Pløjefri dyrkning
- Sædskifte med tungtomsættelige efterafgrøder
- Tilførelse af dybstrøelse

Dexter Ratio

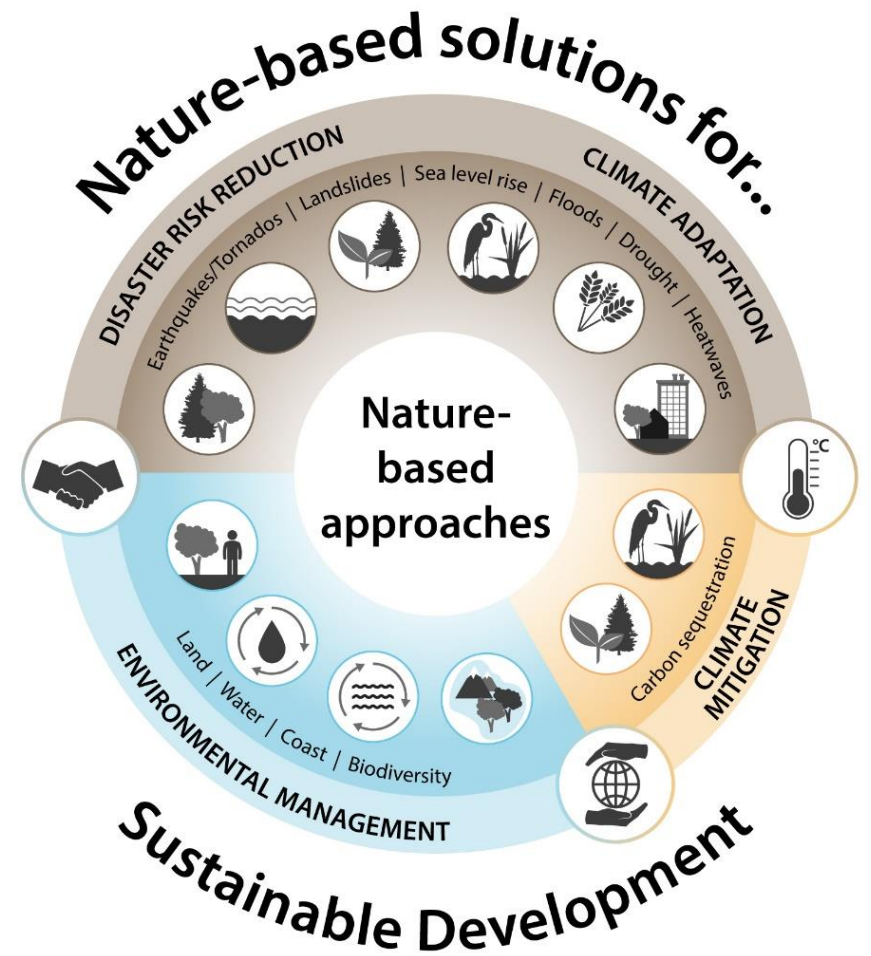

Effekter af en naturpositiv økonomi

- bekæmpelse af den globale **klimakrise**
- forebyggelse af fremtidige **pandemier** af zoonotisk oprindelse
- håndtering af **vand-** og **fødevareusikkerhed**
- støtte til **bæredygtig** og **retfærdig udvikling**
- anerkendelse og håndtering af **oprindelige folks** rettigheder og bidrag.

Naturbaserede løsninger

“.. tiltag til at beskytte, bevare, genoprette, bæredygtigt bruge og forvalte naturlige eller modificerede økosystemer på land, i ferskvand, ved kysten og i havet, som effektivt og tilpasningsdygtigt håndterer sociale, økonomiske og miljømæssige udfordringer, samtidig med at de giver menneskelig trivsel, økosystemtjenester, modstandsdygtighed og biodiversitetsfordele.” [UNEA, 2022]

NBS typologer

- **NBS-objekter:** skove, parker, grønne tage, dyrkede arealer, produktionsskov, gadetræer, vådområde, saltmarsk, tangskov osv. [dvs. det økosystem, der leverer tjenester]
- **Generisk kontekst:** i) økosystem af høj kvalitet, ii) nedbrudt økosystem, iii) økosystem, der ikke er der endnu
- **Generiske NBS-tiltag:** i) beskyttelse af økosystem af høj kvalitet; ii) restaurering/rehabilitering af nedbrudte økosystemer; iii) introduktion af nye økosystemer
- **Specifikke NBS-tiltag** - individuelt for hvert landskab

Udfordringer

Generiske udfordringer	Specifikke udfordringer
Afbødning af klimaændringer	1. Afbødning af klimaforandringer
Klimatilpasning	2. Oversvømmelser (floder, vandløb, havniveau)
	3. Varme (urban varmeø)
	4. Storme
	5. Tørke og vandknaphed
Naturkatastrofer	6. Laviner, jordskred, jordskælv
Miljøforvaltning	7. Erosion
	8. Dårlig luftkvalitet
	9. Dårlig vandkvalitet
	10. Tab af biologisk mangfoldighed
	11. Støjforurening
Socioøkonomiske udfordringer	12. Mangel på økonomiske muligheder og jobs
	13. Ulighed, mangel på inklusion, miljømæssig retfærdighed, social segregering
	14. Folkesundhed og trivsel
	15. Økonomiske udfordringer
	16. Bevidsthed og uddannelse
	17. Energirelaterede udfordringer
	18. Usikkerhed, kriminalitet
	19. Ikke-bæredygtig transport

NBS fordele – CCA/DRR

Reduceret oversvømmelsesrisiko -> reducerede skadesværdier (direkte og indirekte)

Reduceret effekt af UHI => færre tilfælde af varmerelaterede dødsfald, mindre luftforurening, mindre energiforbrug, bedre sundhed for medarbejderne.

Reducerede konsekvenser af storme => reducerede økonomiske tab (bygninger, infrastruktur, afgrøder), reducerede sundhedsrisici

Reduceret risiko for tørke og vandknaphed => reducerede økonomiske tab i landbruget, reduceret risiko for naturbrande (bygninger, liv, biodiversitet), reducerede omkostninger til vandforsyning

Reduceret risiko for laviner, jordskred, jordskælv => reducerede skadesværdier (direkte og indirekte) - bygninger, inventar, infrastruktur, oprydning, evakuering og permanent flytning, reducerede sundhedsrisici

Eksempler på naturpositive handlinger lokalt

På land:

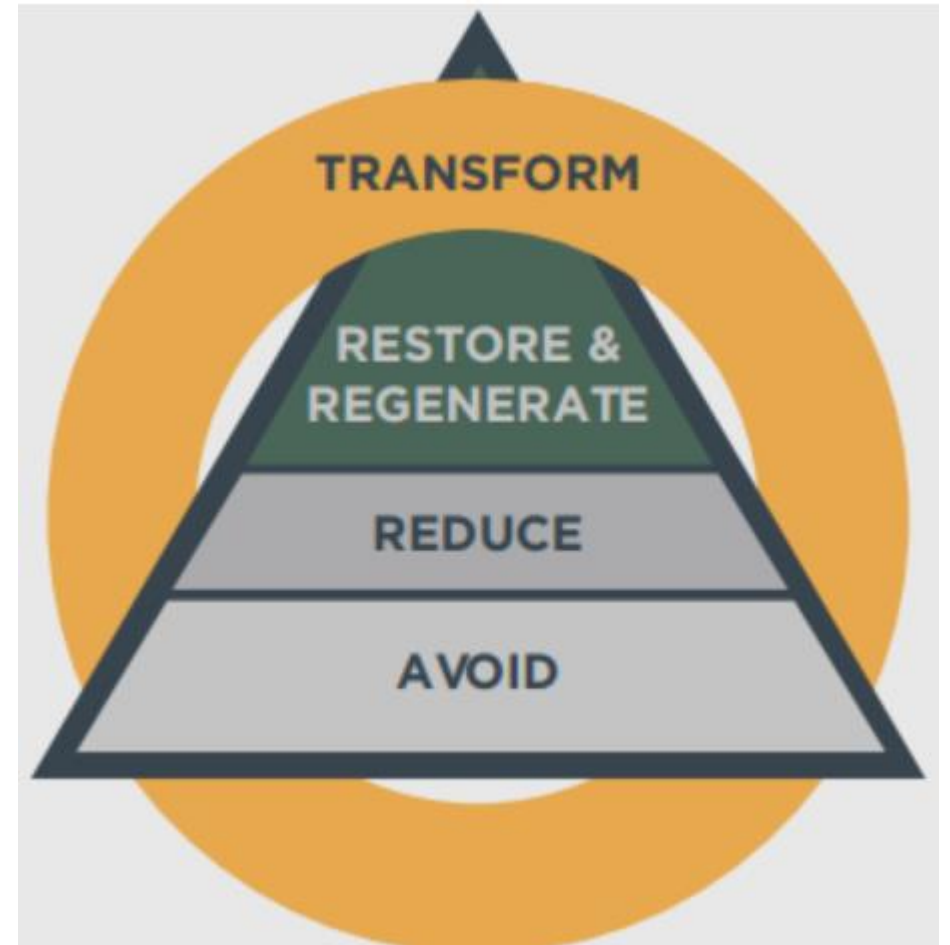
1. Skab/frigør plads til naturen
2. Undgå at naturen bliver opslittet og ensartet
3. Genetabler hydrologi i landskabet
4. Genskab naturlig dynamik, der kan sikre variation i landskabet og lysåbne naturområder med insekter og blomster
5. Fjern udledning af store mængder næringsstoffer og pesticider fra især landbruget

I havet

1. Fjern tilførsel af næringsstoffer fra land
2. Stop forringelser af levesteder på havbunden
3. Fjern fiskeri, der ændrer strukturen af de biologiske samfund i havet
4. Etabler nye levesteder (stenrev, ålegræs..)
5. (Gen)etabler strandenge

Hvordan?

- Genskabe og undgå ødelæggelse af intakte økosystemer kan bidrage med 37% reduktion af drivhusgas-emissioner inden 2030
- Natur-positiv skift i hvad vi indkøber og måden vi producerer på
- Reduktion af overforbrug & ændring af forbrugsvaner

Forventede anbefalinger fra biodiversitets partnerskabet

- Hvordan handler virksomheder bedst på biodiversitetsområdet?
- Hvilke barrierer og mulige incitamentsstrukturer bør myndigheder være opmærksomme på?
- Hvilket behov er der for yderligere viden fra forsknings- og vidensinstitutioner?
- Videre indsatser – fx sektorspecifikke eller tematiske arbejdsgrupper i partnerskabet

Plan for det kommende arbejde i partnerskabet

Dato	Dagsorden
Onsdag d. 11 oktober 2023 kl. 13-16	2. Møde: Kortlægning og metoder <ul style="list-style-type: none">• Rapporteringskrav, metode, data• Fokus på, hvad virksomheder kan gøre nu, samt vidensbehov• Virksomhedscase• Drøftelse af mulige anbefalinger
Onsdag d. 13. december 2023 kl. 13-16	3. Møde: Effekter i globale værdikæder <ul style="list-style-type: none">• Fokus på, hvad virksomheder kan gøre nu i deres leverandørkæder• Off-setting vs. indsatser i leverandørkæder• Virksomhedscase• Drøftelse af mulige anbefalinger
Onsdag d. 28. februar 2024 kl. 13-16	4. Møde: Barrierer og mulige incitamentsstrukturer <ul style="list-style-type: none">• Identifikation og drøftelse af oplevede barriere i virksomheder.• Identifikation og drøftelse af mulige incitamentsstrukturer• Virksomhedscase• Drøftelse af mulige anbefalinger
Torsdag d. 25. april 2024 kl. 13-16	5. Møde: Anbefalinger og partnerskabets fremtid <ul style="list-style-type: none">• Nær-enderlige anbefalinger besluttet• Partnerskabets fremtid?
Maj/Juni 2024	Endelig offentliggørelse af anbefalinger

Tak for opmærksomheden

GoNaturePositive! [starter 2024]

These projects have received funding from the European Union's Horizon 2020 and Horizon Europe research and innovation programmes under grant agreement no.821016 & no.101061083. This document reflects only the author's view and the Commission is not responsible for any use that may be made of the information it contains.